

Uchwała Nr XI/120/15
Rady Gminy Biskupiec
z dnia 22 października 2015r.

**w sprawie: zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości na lata 2015-2020 dla
miejscowości Rywałdzik**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 i 6a ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Jednolity tekst: Dz. U. z 2015r. poz. 1515) Rada Gminy Biskupiec uchwała co następuje:

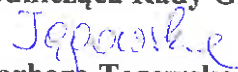
§ 1. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości na lata 2015-2020 dla miejscowości:

- Rywałdzik – w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Barbara Tęgowska

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XI/120/15
Rady Gminy Biskupiec z dnia 22.10.2015

Plan Odnowy Miejscowości Rywałdzik w Gminie Biskupiec na lata 2015 – 2020

Przewodnicząca Rady Gminy Biskupiec

Barbara Tęgowska

Wstęp.....	3
1. Charakterystyka miejscowości	3
1.1 Położenie miejscowości, przynależność administracyjna, powierzchnia	3
1.2 Rys historyczny	5
1.3 Struktura przestrzenna	6
1.4 Demografia i bezrobocie	7
1.5. Charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu.....	9
2. Inwentaryzacja zasobów.....	11
2.1. Zasoby przyrodnicze	11
2.2 Dziedzictwo kulturowe	13
2.3 Obiekty i tereny.....	14
2.4 Infrastruktura społeczna	15
2.5. Infrastruktura techniczna.....	16
2.6. Gospodarka i rolnictwo	17
3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości	19
4. Opis planowanych zadań i przedsięwzięć	22

Wstęp

Plan Odnowy Miejscowości Rywałdzik jest dokumentem planistycznym o charakterze operacyjnym, który opisuje planowane przedsięwzięcia samorządu gminnego oraz mieszkańców miejscowości na lata 2015-2020 współfinansowane ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Plan został poddany konsultacjom społecznym poprzez przedstawienie go do zaopiniowania i zatwierdzenia Radzie Soleckiej. Dokument został wdrożony Uchwałą Rady Gminy Biskupiec.

W szczególności Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem stanowiącym załącznik do wniosku aplikacyjnego o dofinansowanie inwestycji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Plan Odnowy Miejscowości obejmuje w szczególności charakterystykę miejscowości, inwentaryzację zasobów, analizę mocnych i słabych stron i perspektywę rozwoju oraz opis planowanych przedsięwzięć. Plan będzie aktualizowany i rozszerzany o zapisy dotyczące inwestycji, dla których gmina będzie starała się o środki w ramach PROW.

1. Charakterystyka miejscowości

1.1 Położenie miejscowości, przynależność administracyjna, powierzchnia

Rywałdzik – wieś położona w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie nowomiejskim, w południowo-zachodniej części Gminy Biskupiec. W latach 1975-1998 miejscowość administracyjnie należała do województwa toruńskiego.

Powierzchnia Sołectwa Rywałdzik – 481ha; 18 arów; 87m²

Sołtys – Zbigniew Mróz

Główne zadania Rady Soleckiej:

- Współpraca i uaktywnianie mieszkańców,
- Integracja społeczności lokalnej
- Organizowanie spotkań plenerowych,
- Dbanie o funkcjonowanie świetlicy wiejskiej,
- Podnoszenie atrakcyjności wsi,
- Systematyczne budowanie zasobów własnych,
- Wzbogacanie życia kulturalnego na wsi,
- Podejmowanie wszelkich działań dla poprawy warunków życia i pracy mieszkańców wsi przy uzyskaniu ich poparcia i wykorzystania potencjału ludzkiego.

GMINA BISKUPIEC NA TLE POWIATU NOWOMIEJSKIEGO

Źródło: www.polskiegminy.pl

POŁOŻENIE MIEJSCOWOŚCI RYWAŁDZIK W GMINIE BISKUPIEC

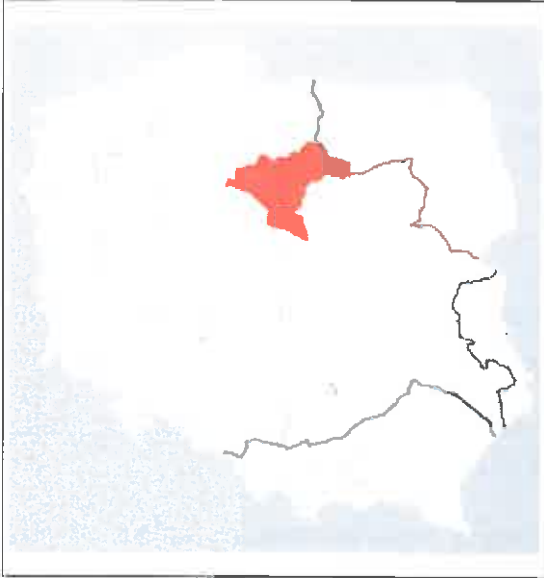
GMINA BISKUPIEC

Źródło: www.gminabiskupiec.pl

Obszar gminy Biskupiec zajmuje powierzchnię 241,3 km². Teren położony jest w obrębie południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego i należy do powiatu nowomiejskiego. Ziemia Nowomiejska bywa nazywana „Bramą Mazur”, bo położona jest w obszarze Pojezierza Brodnickiego leżącego na granicy województwa kujawsko – pomorskiego, w miejscu geograficznie leżącym na granicy Mazur. Siedziba Urzędu Gminy mieści się w Biskupcu. W jej obszarze znajduje się 25 sołectw i 27 miejscowości. Teren graniczy z czterema innymi gminami województwa warmińsko-mazurskiego: Kisielicami, Iławą, Nowym Miastem Lubawskim oraz Kurzętnikiem oraz gminami województwa kujawsko-pomorskiego: Łasinem, Świeciem nad Osą, Jabłonowem i Zbiczmem.

Zasięg regionu w obrębie Polski

	Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa
	Prowincja	Niż Środkowoeuropejski
	Podprowincja	Pojezierza Południowobałtyckie
	Makroregion	Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie
	Mezoregion	Pojezierze Brodnickie
	Zajmowane jednostki administracyjne	Polska: - województwo kujawsko-pomorskie, - województwo warmińsko-mazurskie

Źródło: www.pl.wikipedia.org

Pojezierze Brodnickie – mezoregion fizycznogeograficzny (pojezierze) położony w północno-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Od północy i wschodu graniczy z powiatami: nowomiejskim i działdowskim (województwo warmińsko-mazurskie), a od południowego wschodu z powiatem żuromińskim (województwo mazowieckie), od południa z powiatem rypińskim, od południowego zachodu z powiatem gołubsko-dobrzyńskim, od zachodu z wąbrzeskim, a od północnego zachodu z grudziądzkim. Rozciąga się w dorzeczu Wisły i jej prawobrzeżnych dopływów Skrwy, Drwęcy i Osy. Osią hydrograficzną obszaru jest Drwęca – najdłuższy prawobrzeżny dopływ dolnej Wisły.

1.2 Rys historyczny

Miejscowość Rywałdzik położona jest w zachodniej części gminy Biskupiec, od południa Graniczy z Ostrowitem, od zachodu podobnie jak Ostrowite z województwem kujawsko - pomorskim. Wieś w latach 1423-1424 stanowiła dobra rycerskie w komturii pokrzywieńskiej. W 1516 r. Hugo ze Smoląga odstąpił wieś biskupowi chełmińskiemu Janowi Konopackiemu w drodze zamiany. Od tego czasu aż do 1772 r. wieś znajdowała się w płowęskim kluczu dóbr biskupów chełmińskich. Rywałdzik znajdował się na dawnym szlaku który wiodł z zachodu na wschód.

1.3 Struktura przestrzenna

Z obiektów składających się na krajobraz kulturowy gminy przeważają budowle sakralne, zespoły pałacowo - parkowe oraz dworsko - parkowe, zabudowa mieszkalna wsi oraz związana z nią zabudowa gospodarcza w różnym stopniu zachowania oraz dzieła hydrotechniczne jak młyny i mosty. Obiekty zgrupowane w terenie wiejskim to krajobraz otwarty w typie luźnej zabudowy z pewnymi elementami dominującymi jak kościoły czy inne obiekty użyteczności publicznej. Wśród obiektów sakralnych dominują świątynie katolickie a także cmentarze. Odrębną grupę zabytków stanowią obiekty archeologiczne posiadające własną formę krajobrazową, są to grodziska i kurhany. Istotną rolę pełnią, także obiekty tzw. małej architektury czyli kapliczki, przydrożne krzyże, pomniki i obeliski.

Obszar miejscowości Rywałdzik należy do miejscowości, w których na przestrzeni lat układ przestrzenny został zaburzony. Część zabudowy mieszkalnej zachowała częściowy charakter historyczny: bryła, kształt dachu. Jednakże większość elementów uległa zatraceniu.

Obszar przestrzeni publicznej to obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców i poprawy jakości ich życia, sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno- przestrzenne. Na przestrzenie publiczne (w rozumieniu przepisów art. 2 pkt 6 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) w gminie Biskupiec składają się następujące centra wsi: Bielice, Biskupiec, Krotoszyny, Lipinki, Łąkorz, Ostrowite, Rywałdzik, Sumin i Szwarcenowo. Rada Gminy Biskupiec przystąpiła do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących w/w centra wsi.

Obiekty znajdujące się w rejestrze zabytków podlegają ochronie konserwatorskiej z tytułu przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Prace konserwatorskie, roboty budowlane przy zabytkach i w otoczeniu zabytków wpisanych do rejestru wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków, z tytułu w/w przepisów. Obecnie na terenie miejscowości Rywałdzik nie istnieją żadne obiekty objęte ochroną prawną poprzez wpis do rejestru.

Obszary wskazane do objęcia ochroną konserwatorską.

Jedną z form ochrony zabytków, obok wpisu do rejestru zabytków jest ustalenie stref ochrony konserwatorskiej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Natomiast w obszarach wiejskich, strefy ochrony konserwatorskiej powinny być wyznaczone w miejscowościach z dobrze zachowaną, wartościową historyczną zabudową i czytelnymi układami ruralistycznymi.

Miejscowość Rywałdzik

www.mapy.eholiday.pl

1.4 Demografia i bezrobocie

Obecnie Rywałdzik zamieszkuje 186 mieszkańców (co stanowi ok. 1,9% ogółu mieszkańców gminy Biskupiec), w tym 36 osób w wieku przedprodukcyjnym (0-19 lat), 118 osoby w wieku produkcyjnym (20-60/65 lat) i 32 osób w wieku poprodukcyjnym (powyżej 60/65 lat).

miejscowość	kobiety w wieku			mężczyźni w wieku		
	powyżej 60 lat	20-60 lat	0-19 lat	powyżej 65 lat	20-65 lat	0-19 lat
Rywałdzik	20	56	17	12	62	19

Źródło: Urząd Gminy

**Liczba ludności w miejscowości Rywałdzik
na tle pozostałych miejscowości w latach 2010-2014**

Miejscowość	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
Biskupiec	1942	1927	1929	1929	1922
Bielice	772	770	767	766	765
Babalice	80	82	83	83	84
Fitowo	97	99	99	102	96
Czachówki	315	312	307	300	296
Gaj	92	93	93	94	97
Krotoszyny	720	712	720	717	715
Lipinki	692	692	703	693	690
Łąkorz	820	813	803	787	780
Łąkorek	167	166	164	168	165
Ostrowite	511	506	502	498	489
Mierzyn	150	142	143	141	148
Osetno	231	218	215	212	210
Osówko	110	111	112	114	106
Podlasek Duży	254	252	249	249	254
Podlasek Mały	39	41	41	40	41
Piotrowice Duże	569	572	567	574	571
Piotrowice Małe	104	106	105	98	98
Rywałdzik	205	201	193	193	186
Sędzice	230	232	228	234	231
Słupnica	341	338	339	329	329
Sumin	174	174	177	178	181
Szwarcenowo	543	554	556	558	558
Wielka Tymawa	232	236	240	241	236
Wardęgowo	127	132	132	133	135
Wonna	299	301	294	291	285
Wielka Wólka	121	121	118	120	120

Źródło: Referat ewidencji ludności Urzędu Gminy Biskupiec

Bezrobocie w Gminie Biskupiec w latach 2013-2014

Jednostka miary		2013	2014
BEZROBOCIE REJESTROWANE			
Bezrobotni zarejestrowani wg płci			
ogółem	osoba	1086	897
mężczyźni	osoba	449	347
kobiety	osoba	637	550
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci			
ogółem	%	18,1	14,9
mężczyźni	%	13,6	10,5
kobiety	%	23,6	20,3
PRACUJĄCY WEDŁUG INNEGO PODZIAŁU NIŻ PKD			
Pracujący wg płci			
ogółem	osoba	825	826
mężczyźni	osoba	462	445
kobiety	osoba	363	381
Pracujący na 1000 ludności			
ogółem	osoba	86	87

Źródło: GUS

Stopa bezrobocia w latach 2013-2014 w %

Stan na:	2013	2014
gmina Biskupiec	18,1	14,9
powiat nowomiejski	23,6	19,8
woj. warmińsko-mazurskie	21,6	18,9
Polska	13,4	11,5

Źródło: GUS

1.5. Charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu

W miejscowości Rywałdzik istnieją obszary, które ze względu na położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, są obszarami o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców.

Położenie miejscowości Rywałdzik w sąsiedztwie Brodnickiego Parku Krajobrazowego, walory przyrodnicze i istniejące dziedzictwo kulturowe parku stwarzają niezwykle możliwości rozwoju w kierunku turystyki. Rozwój bazy noclegowej oraz infrastruktury około turystycznej ma szansę ustanowić miejscowość Rywałdzik bazą wypadową w głąb Brodnickiego Parku Krajobrazowego. Ponadto przez miejscowość Rywałdzik przebiega znakowany zielony szlak pieszy, poprowadzony z Radzyna Chelmińskiego do Ostrowitego k/Jabłonowa zwany "Szlakiem grodzisk ziemi chelmińskiej". Przez centrum wsi przebiegają główne ciągi komunikacyjne zlokalizowane na działkach dz. 130/4; 145/5; 137/1; 145/6 obręb 15 Rywałdzik

Powyższe obszary poprzez swój charakter sprzyjają nawiązywaniu kontaktów społecznych oraz realizacji kontaktów między mieszkańcami zwiększając poziom integracji lokalnej. Dotyczy to w szczególności centrum wsi i głównych ciągów komunikacyjnych, czyli miejsc najczęściej odwiedzanych przez mieszkańców. Główne ciągi komunikacyjne to drogi do sklepów i obiektów usługowych, przystanków komunikacji gminnej. Główne ciągi komunikacyjne zapewniają mieszkańcom komunikację pieszą pomiędzy obiektami użyteczności publicznej.

2. Inwentaryzacja zasobów

2.1. Zasoby przyrodnicze

Rzeźba terenu

Krajobraz terenu gminy został w głównej mierze ukształtowany przez lodowiec podczas ostatniego zlodowacenia. Jest on mocno zróżnicowany dzięki występowaniu kilku rodzajów form. Najszerzej występuje tzw. wysoczyzna morenowa typu falistego - w północnej i środkowej części gminy (szeroki pas od jeziora Karaś do jeziora Prałynia). Kolejne formy, wzgórza i pagórki morenowe, występują w ciągach m. in. między Wonną i Szwarcenowem, Słupnicą i Wielką Tymawą, Lipinkami i Rywałdzikiem. Wysokości względne wzgórz wynoszą na ogół do 10 m, maksymalnie do 20 m (w okolicach Lipinek). Na terenie gminy występują również tzw. ozy i kemy - pierwsze w okolicach Mierzyna, na zachód od Sumina oraz na północ od Wielkiej Tymawy, drugie w rejonie Sumina, Łąkorka, Wonny i Szwarcenowa. Południową i południowo-wschodnią część gminy zajmuje tzw. równina sandrowa. Licznie reprezentowane są w krajobrazie rynny, ułożone w większości południkowo (wiele jezior rynnowych). Równoleżnikowo natomiast ułożone są rzeki: Gać, Osa, Młynówka i Struga Laki.

Najwyższy punkt na terenie gminy- Góra Szwedzka, ma wysokość 121,3m n.p.m. (położona jest pomiędzy Szwarcenowem a Wonną), najniżej położony - o wysokości ok. 62 m n.p.m. znajduje się w dolinie Osy u jej ujścia do jeziora Płowęż.

Zasoby leśne

Lasy zajmujące 6311 ha, w czym 5776 ha to lasy państwowe, 528 ha -prywatne, a 7 ha – komunalne. W całości stanowią około 26% powierzchni gminy (dla porównania, średnia dla województwa warmińsko-mazurskiego wynosi 29%). Większość z nich skupiona jest we wschodniej części gminy. Dominującym gatunkiem drzewostanu jest sosna, pozostałe gatunki o następnej w kolejności częstotliwości występowania to brzoza i olsza. Średni wiek drzewostanu wynosi: dla lasów państwowych 60 lat, lasów prywatnych 30 lat, lasów komunalnych 50 lat (na podstawie danych z Urzędu Gminy). Ilość pozyskanego drewna szacuje się na około 20 tyś. m³ rocznie. Roczna produkcja tarcicy wynosi około 25 tyś. m rocznie - dane dotyczą tartaku w miejscowości Krotoszyny (jedyny tartak na terenie gminy - dane za rok 1999)¹.

Zasoby wodne

Na terenie gminy znajduje się wiele jezior o małej powierzchni - poniżej 1 ha. Są to na ogół tzw. oczka, i często występują w skupiskach. Jezior o powierzchni powyżej 1 ha naliczono 31, z czego największe przedstawia tabela 11. Kilka z większych jezior tylko częściowo leży w granicach gminy - pozostała część przynależy do gmin sąsiednich. Kolejne jeziora: Trupel (o powierzchni 278,4 ha), Dłużek i Wielkie Partęczyny przylegają do granic gminy, jednak w całości leżą na terenie sąsiednich gmin.

Przez teren gminy przepływa kilka rzek. Największą z nich jest Osa, której dorzecze obejmuje zdecydowaną większość obszaru. Rzeka przepływa przez graniczące z gminą jezioro Trupel - i już na terenie gminy wypływa z południowej odnogi jeziora, zmierzając następnie w kierunku południowo-zachodnim, aby z kolei wpłynąć do jeziora Płowęż - położonego na terenie gmin Jabłonowo Pomorskie i Świecie nad Osą. Łączna długość Osy wynosi 103 km - z czego 22 km na terenie gminy Biskupiec².

¹ Strategia rozwoju gminy Biskupiec

² Strategia rozwoju gminy Biskupiec, s. 4-5.

Mniejsze ciek, będące dopływami Osy, to:

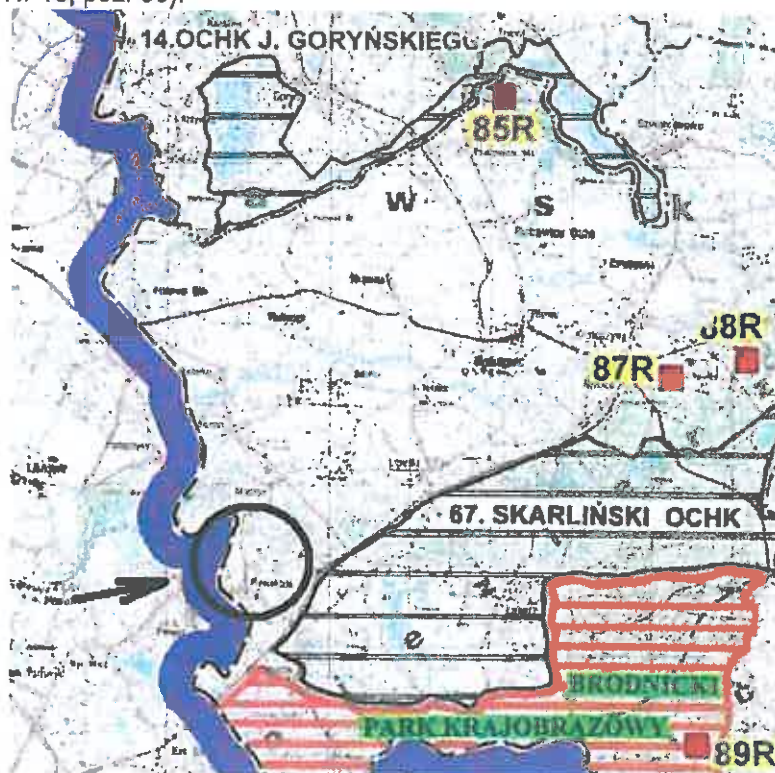
- Młynówka (Struga Piotrowicka) - wypływająca również z jeziora Trupel i wpadająca do Osy w okolicy Babalic Małych - jej długość wynosi ok. 8,4 km,
- Babka - o długości 3,5 km, stanowiąca w części biegu zachodnią granicę gminy,
- Gać - wypływająca z jez. Karaś - o długości 7,5 km,
- Struga Łaki - wypływająca z jez. Lekarty, na swoim 11,5 km biegu przepływająca m. in. przez jeziora: Kakaj, Dębno, Wielki Staw.
- Będąca dopływem Drwęcy rzeka Skarlanka przepływa w południowo-wschodniej części gminy i stanowi granicę z gminą Kurzętnik. Wypływa ona z jeziora Skarlińskiego, a następnie wpada do jez. Wielkie Partęczyny. Skarlanka i Drwęca są rzekami chętnie odwiedzanymi przez kajakarzy. Obie rzeki pięknie meandrują w urokliwym krajobrazie.

Ochrona przyrody

Na terenie gminy znajdują się cztery rezerваты przyrody: „Jezioro Karaś”, „Kociołek”, „Łabędź” i „Uroczysko Piotrowice”³. Jezioro Karaś objęte jest ochroną Natura 2000. Ponadto część gminy objęta jest Brodnickim Parkiem Krajobrazowym oraz dwoma obszarami chronionego krajobrazu: OCHK Jeziora Goryńskiego i Skarlińskim OCHK. Ponadto wyróżnia się dwa zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:

- Oz Tymawski, (symbol 1ZP),
- Las Słupnicki, (symbol 2ZP).

Ustanowione rozporządzeniem Nr 8/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998r. w sprawie uznania za zespoły przyrodniczo – krajobrazowego obszarów na terenie Nadleśnictwa Jamy (Dz. Urz. Woj. Toruńskiego Nr 16, poz. 36).

³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, część 1, s. 18-19

Miejscowość Rywałdzik leży w bezpośrednim sąsiedztwie Skarlińskiego OCHK oraz niedaleko Brodnickiego Parku Krajobrazowego.

Cały teren Gminy Biskupiec jak i województwa warmińsko-mazurskiego znajduje się w granicach obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski. Celem jego istnienia jest promowanie rozwoju proekologicznego, utrzymanie zrównoważonych struktur przestrzennych dla zapewnienia wysokiego standardu środowiska przyrodniczego. Obszar objęty jest porozumieniem działań na rzecz ekorozwoju Zielone Płuca Polski. Zajmuje obecnie 63 235 km², co stanowi około 20,0 % powierzchni kraju, a zamieszkuje go prawie 4.0 mln osób, co stanowi 9,7 % ludności kraju. Położony jest w północno-wschodniej jego części, obejmując województwa warmińsko-mazurskie i podlaskie oraz części województw: mazowieckiego, kujawsko-pomorskiego i pomorskiego. Podstawą delimitacji obszaru były jedne z najcenniejszych w kraju i Europie systemy ekologiczne. Ze względu na pragmatykę realizacji wspólnych przedsięwzięć, umowną granicę zewnętrzną stanowią granice administracyjne gmin.

Obszar Zielonych Płuc Polskich

Źródło : www.fzpp.pl

2.2 Dziedzictwo kulturowe

W miejscowości Rywałdzik nie istnieją żadne obiekty wpisane do rejestru zabytków, natomiast miejscowość charakteryzuje się zwartą zabudową, w której zachowało się kilka obiektów dawnej architektury między innymi budynki dwóch szkół podstawowych z czerwonej cegły, część budynku starej karczmy, kilka domów z początku XIX w.

Wykaz obiektów znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków

OBIEKT	DATOWANIE	NUMER
DOM MUROWANY	k.XIXw.	
SZKOŁA PODSTAWOWA	ok. 1900	1
DOM	ok. 1890	3
DOM	pocz. XXw.	4
SZKOŁA PODSTAWOWA-ob. MIESZKANIA I SKLEP	pocz. XXw.	5
KARCZMA	ok. 1910	6
CHATA + KAPLICZKA	k. XIXw.	21

Kapliczka w miejscowości Rywałdzik

www.mapy.eholiday.pl

2.3 Obiekty i tereny

Miejscowość Rywałdzik

Infrastruktura turystyczna

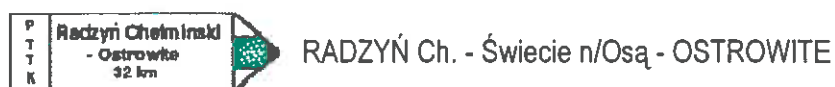
Położenie miejscowości Rywałdzik w sąsiedztwie Brodnickiego Parku Krajobrazowego, walory przyrodnicze i istniejące dziedzictwo kulturowe parku stwarzają niezwykle możliwości rozwoju w kierunku turystyki. Rozwój bazy noclegowej oraz infrastruktury około turystycznej ma szansę ustanowić miejscowość Rywałdzik bazą wypadową w głąb Brodnickiego Parku Krajobrazowego.

Wiele gospodarstw rolnych poprzez przekwalifikowanie się na usługi turystyczne ma szansę stworzyć wspaniałe miejsca odpoczynku, a dzięki odpowiedniej promocji spowodować przyjazd turystów i wczasowiczów. Warunki naturalne umożliwiają nie tylko stworzenie bazy noclegowej i gastronomicznej, ale również utworzenie ciekawych tras rowerowych, konnych., pieszych

Atrakcje turystyczne

Od strony zachodniej Rywałdzik graniczy z miejscowością Płowęż, gdzie nad jeziorem istnieją ślady, które mogą wskazywać na istnienie tu XII wiecznego dużego grodziska. W okresie II wojny na polach Rywałdzika pracował wiatrak. Znajduje się tu, także najwyższy punkt geodezyjny (najwyższe wzniesienie) w gminie Biskupiec. Teren ten jest niezwykle urozmaicony pokryty pagórkami i wąwozami, co stanowić może dużą atrakcję turystyczną.

Trasy piesze

Szlak zielony, poprowadzony z Radzyna Chełmińskiego do Ostrowitego k/Jabłonowa zwany "Szlakiem grodzisk ziemi chełmińskiej" ma swój początek na Placu Towarzystwa Jaszczurczego przy przystanku PKS w Radzynie i posiada długość 32 km.

Wieś Rywałdzik znajduje się na 30,0 km szlaku - w latach 1423-24 dobra rycerskie w komturii pokrzywieńskiej. W 1516 r. Hugo ze Smołaga odstępuje wieś bpowi chełmińskiemu Janowi Konopackiemu w drodze zamiany. Od tego czasu aż do 1772 r. wieś znajduje się w płowęskim kluczu dóbr bpów chełmińskich.

2.4 Infrastruktura społeczna

Oświata

Dzieci i młodzież pochodzące z miejscowości Rywałdzik uczęszczają do Szkoły Podstawowej w Ostrowitym oraz do Zespołu Szkół w Bielicach.

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy opiekę zdrowotną świadczy Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej funkcjonujący w miejscowości Biskupiec.

Nazwa jednostki	Adres	Kierownik jednostki
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	ul. Lipowa 7 13-340 Biskupiec	Marek Umbras

2.5. Infrastruktura techniczna

Drogi

Obszar gminy Biskupice z krajem i województwem powiązany jest drogą wojewódzką nr 538 Łasin Nowe Miasto Lubawskie. Droga ta wiąże dwie drogi krajowe międzyregionalne tj. drogę nr 16 Dolna Grupa - Grudziądz - Iława - Olsztyn - Augustów - Ogrodniki - Granica Państwa (PL-LT) oraz drogę nr 15 - Trzebnica - Krotoszyn - Września - Gniezno - Inowrocław - Toruń - Brodnica - Ostróda. Poprzez te drogi gmina powiązana jest ze wschodem i z zachodem kraju oraz przejściami granicznymi. Przez miejscowość Rywałdzik przebiegają następujące drogi:

Drogi powiatowe:

- 1271 N Mierzyn – Rywałdzik
- 1238 N (gr. woj.) Jabłonowo – Rywałdzik – Wardęgowo

Drogi gminne:

- 180045 N – Lipinki-Rywałdzik
- 180048 N – Rywałdzik
- 180051 N – Rywałdzik
- 180052 N – Rywałdzik
- 180053 N – Rywałdzik

Komunikacja

Przez gminę przebiega Linia kolejowa nr 353 Poznań - Toruń - Iława - Olsztyn - Korsze - Skandawa, wiąże gminę z linią magistralną nr 9 Warszawa - Iława - Gdańsk, oraz z przejściem granicznym w Skandawie.

Wodociągi i Kanalizacja

Na terenie miejscowości zaopatrzenie w wodę odbywa się z ujęć wglębnych. Woda przeznaczana jest do zaspokojenia potrzeb bytowo-gospodarczych ludności, usług dla ludności i rolnictwa oraz w niewielkim stopniu dla rekreacji. Na obszarze gminy zasoby warstw wodonośnych określa się jako dobre. Na terenie gminy poza Biskupcem występują 3 podstawowe ujęcia wodne wraz ze stacjami uzdatniania wody (poprzez odżelazianie) wraz z wodociągami grupowymi, które są we władaniu gminy. Istnieją jeszcze mniejsze ujęcia w miejscowościach: Sędzice, Wonna, Bielice, Ostrowite, Czachówki. Miejscowość Rywałdzik obsługuje wodociąg grupowy Łąkorek. Miejscowość nie jest skanalizowana.

Gospodarka odpadami

Odpady z terenu miejscowości wywożone są na wysypisko odpadów komunalnych do Rudna.

Zaopatrzenie w gaz i w ogrzewanie

Na obszarze miejscowości Rywałdzik brak jest rozdzielczej sieci gazowej. Mieszkańcy gminy korzystają z gazu butlowego i innych źródeł. Mieszkańcy wykorzystują piece kaflowe jako źródło generowania ciepła. Taki stan ciepłownictwa w gminie generuje problem emisji substancji toksycznych do atmosfery, powstających w wyniku spalania różnych nośników energii. Stan kotłowni budzi poważne zastrzeżenia. Rozwiązań wymaga też zagadnienie termoizolacji.

Telekomunikacja i Poczta

Urząd Pocztowy obsługujący całą gminę znajduje się w Biskupcu. W miejscowości większość mieszkańców ma dostęp do telefonu stacjonarnego.

2.6. Gospodarka i rolnictwo

Podmioty gospodarcze w Gminie Biskupiec w roku 2015

	J. m.	2015
Ogółem		
ogółem	jed.gosp.	509
Sektor publiczny		
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	24
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	jed.gosp.	17
Sektor prywatny		
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	492
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	468
spółki handlowe	jed.gosp.	20
spółdzielnie	jed.gosp.	12
stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	19

W gminie Biskupiec według danych z GUS w roku 2015 zarejestrowane były 509 podmiotów gospodarki narodowej.

Przedsiębiorcy z terenu miejscowości Rywałdzik:

Stypółkowski Karol

FHU "OLI"

Działalność portali internetowych

Grzywacz Małgorzata

Działalność usługowa związana z leśnictwem

Mróz Zbigniew	SKLEP SPOŻYWCZO – PRZEMYSŁOWY “ ZBYSZKO”	
Szyc Wiesław	“BETA – BOAT”	Produkcja statków z wyłączeniem działalności usługowej
Ostrowski Roman	USŁUGI TRANSPORTOWE I ASENIZACYJNE Transport drogowy towarów	
Met Andrzej	FIRMA “AGROBEYMET”	Sprzedaż hurtowa żywych zwierząt

Gospodarstwa rolne

Gmina Biskupiec ma w dużej mierze charakter rolniczy. W tym wyodrębnia się grupę właścicieli zwierząt gospodarskich, działki rolne i gospodarstwa indywidualne. Strukturę wielkości gospodarstw indywidualnych przedstawia poniższa tabela:

Gospodarstwa	do 1 ha	1 - 5 ha	5 - 10 ha	10 - 20 ha	20 - 50 ha	powyżej 50 ha
Ilość	51	435	151	216	164	23
Łączna powierzchnia gruntów	284,78	893,07	1109,24	3099,28	4812,27	2409,39
Powierzchnia gruntów w %	2,25	7,08	7,70	24,58	38,17	20,22

Przeważają wyraźnie na terenie gminy gospodarstwa średnie – od 10 do 20 ha, oraz małe – od 1 do 5 ha. Znacząca jest również ilość gospodarstw o powierzchni 20-50 ha. Małe gospodarstwa zajmują się produkcją głównie na potrzeby własne. Gospodarstwa średnie i większe nastawione są głównie na produkcję zbóż, roślin okopowych i przemysłowych. Pewne znaczenie odgrywa też produkcja warzyw i sadownictwo. W miejscowości Rywałdzik istnieje 30 gospodarstw rolnych.

2.7. Kapitał społeczny i ludzki

Na terenie miejscowości Rywałdzik działa Kółko Integracyjno-Sportowe

nazwa organizacji	cele, działania
Kółko Integracyjno-Sportowe	Obrona praw, reprezentowanie interesów, działanie na rzecz poprawy i rozwoju integracji i sportu dla dzieci i młodzieży i osób dorosłych oraz całych rodzin wsi Rywałdzik; Inicjowanie i podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków życia i rozwoju integracyjno-sportowego na terenie gminy Biskupiec; Prowadzenie działalności społeczno-wychowawczej, oświatowo-kulturalnej i sportowych w zakresie poprawy warunków bytowych rodzin z terenu wsi. Organizowanie spotkań warsztatowych w związku z powyższym, imprez kulturalnych itp.

3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości

Środowisko przyrodnicze i kulturowe - analiza SWOT

WEWNĘTRZNE	
<p>MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosunkowo nieznaczne zanieczyszczenie środowiska - dobrze zachowane warunki przyrodnicze, duża różnorodność siedlisk przyrodniczych - urozmaicona rzeźba terenu - brak uciążliwego dla środowiska przemysłu - możliwości rozwoju ekoturystyki i turystyki kwalifikowanej - położenie na obszarze Zielonych Płuc Polski - ciekawy krajobraz kulturowy w sąsiedztwie - potencjalne warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego i uprawy roślin energetycznych - obecność stanowisk unikalnych gatunków chronionych zwierząt oraz roślin - obecność obiektów zabytkowych w sąsiedztwie 	<p>SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej - brak właściwego systemu gospodarki odpadami - brak działań do wykorzystania odnawialnych źródeł energii - niewystarczający poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa, brak ścieżek dydaktycznych - chaotyczny rozwój indywidualnej zabudowy
ZEWNĘTRZNE	
<p>MOŻLIWOŚCI</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie powierzchni leśnych poprzez zalesianie odlogów - edukacja ekologiczna – ścieżki dydaktyczne - rozwój turystyki kwalifikowanej - podniesienie walorów estetycznych okolicy 	<p>ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - słabo rozwiązana gospodarka odpadami - zagrożenia degradacji środowiska działalnością człowieka – wysoka i niska emisja, itp. - mała ilość finansowych środków zewnętrznych

Gospodarka - analiza SWOT

WEWNĘTRZNE	
<p>MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - tereny pod turystyczne wykorzystanie - możliwość obsługi ruchu turystycznego - istniejące szlaki komunikacyjne drogowe 	<p>SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak nowych miejsc pracy - niskie kwalifikacje bezrobotnych - zaniedbanie estetyczne wsi - brak promocji wsi - mała baza turystyczna - niska jakość dróg - brak kanalizacji sanitarnej
ZEWNĘTRZNE	
<p>MOŻLIWOŚCI</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>

<ul style="list-style-type: none"> - tereny pod gospodarcze wykorzystanie w kierunku głównie turystycznym przez inwestorów zewnętrznych - możliwość obsługi ruchu turystycznego - rozwój przedsiębiorczości - zwiększające zainteresowania turystyką i rekreacją 	<ul style="list-style-type: none"> - słabe nasilenie ruchu turystycznego - brak długofalowej polityki rolnej państwa - niestabilna sytuacja gospodarcza kraju - brak inwestorów strategicznych - emigracja ludzi młodych z gminy
--	---

Społeczeństwo - analiza SWOT

WEWNĘTRZNE	
<p>MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - istniejące grupy ludzi działające na rzecz rozwoju miejscowości - motywacja i determinacja części mieszkańców do zmiany swojego położenia 	<p>SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - nadmierne bezrobocie - niski poziom wykształcenia społeczności - słaba baza edukacyjna - niska aktywność zawodowa i społeczna mieszkańców - brak bazy turystycznej - brak pełnej infrastruktury technicznej (jakość życia mieszkańców) - ucieczka ludzi młodych
ZEWNĘTRZNE	
<p>MOŻLIWOŚCI</p> <ul style="list-style-type: none"> - instrumenty polityki państwa - pozyskiwanie środków z funduszy zewnętrznych 	<p>ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - niedostateczna ilość środków finansowych - brak dobrych instrumentów polityki państwa

Identyfikacja problemów

- Brak zorganizowanej promocji potencjału turystycznego i walorów przyrodniczych miejscowości
- Brak spójnych programów dotyczących renowacji istniejących obiektów zabytkowych a także tworzenia nowej infrastruktury towarzyszącej dla rozwoju bazy turystycznej i agroturystycznej.
- Brak rozwiniętej infrastruktury drogowej a także zły stan dróg.
- Brak sieci kanalizacji sanitarnej.
- Brak systemowego działania i infrastruktury w zakresie selektywnej zbiórki odpadów
- Brak możliwości szkoleń dla osób poszukujących pracy, podnoszenia bądź zmiany kwalifikacji zawodowych a także poradnictwa i pomocy przy rozpoczynaniu działalności gospodarczej.
- Brak oferty ze strony gminy dla inwestorów mogących lokować działalność gospodarczą na terenie miejscowości i w okolicy
- Brak chodników do komunikacji pieszej

Planowane kierunki rozwoju

Ze względu na charakter miejscowości, jej położenie w sąsiedztwie Brodnickiego Parku Krajobrazowego oraz obecność akwenów wodnych sprawia, że rozwój miejscowości będzie ukierunkowany na turystykę. Prognozuje się, że z racji naturalnych walorów oraz odpowiedniej promocji powstaną nowe miejsca noclegowe, punkty gastronomiczne a w dalszej perspektywie pozostała infrastruktura towarzysząca obsłudze ruchu turystycznego. Prognozowany jest rozwój w dziedzinie:

- Usługi agroturystyczne i hotelarskie
- Usługi rzemieślnicze
- Usługi gastronomiczne
- Handel drobny
- Rolnictwo na obrzeżach wsi
- Wypożyczalnie rowerów

4. Opis planowanych zadań i przedsięwzięć

Nazwa	Cel / Przeznaczenie	Harmonogram realizacji	Kwota końcowa	Źródło finansowania
<p>Upowszechnianie modelu przedsiębiorczości wśród młodzieży:</p> <ul style="list-style-type: none"> finansowanie organizacji kursów „mały biznes”, pogadanek, broszur, propagowanie zakładania młodzieżowych firm symulacyjnych, cykliczne konkursy „młodych przedsiębiorców”, finansowanie nagród dla zwycięzców 	Rozwój aktywnej postawy wśród dzieci i młodzieży	zadanie ciągłe	100 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
<p>Współorganizacja kursów doskonalących i przekwalifikujących zawodowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiza aktualnych potrzeb na rynku pracy, - oferta i informacja o kursach dostosowana do zidentyfikowanych potrzeb rynku 	Poprawa warunków kształcenia dzieci i młodzieży	zadanie ciągłe	100 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Opracowanie i bieżąca aktualizacja informatora o gminie	Promocja i informacja dla mieszkańców, inwestorów i turystów	zadanie ciągłe	10 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Organizacja/współorganizacja imprez kulturalnych promujących gminę	Promocja i informacja dla mieszkańców, inwestorów i turystów oraz wzrost uczestnictwa w kulturze	zadanie ciągłe	30 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Rozwój rolnictwa ekologicznego i zintegrowanego	Poprawa ekonomiczna rolników	zadanie ciągłe	30 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Rozwój agroturystyki	Poprawa ekonomiczna rolników i rozwój funkcji turystycznych	zadanie ciągłe	50 000,00	Budżet Gminy Środki UE

					Inne środki zewnętrzne
Współpraca w rozpowszechnianiu informacji na temat nowych trendów w rolnictwie	Poprawa ekonomiczna rolników	zadanie ciągłe		20 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Rozwój i promocja produktów lokalnych	Poprawa ekonomiczna rolników i rozwój funkcji turystycznych	zadanie ciągłe		30 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Działania podnoszące świadomość wartości kulturowych regionu	Wzrost świadomości o potrzebie kultywowania tradycji i o zachowaniu dziedzictwa kulturowego	zadanie ciągłe		30 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Zwiększenie dostępu do sieci internetowej	Budowanie społeczeństwa informacyjnego	zadanie ciągłe		-	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Remont i przebudowa dróg lokalnych	Poprawa dostępności miejscowości dla mieszkańców, inwestorów i turystów	2015 - 2020		300 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Zagospodarowanie nieużytków i placów we wsi	Poprawa estetyki miejscowości i tworzenie infrastruktury przyjaznej dla mieszkańców	zadanie ciągłe		50 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Budowa placu zabaw dla dzieci	Poprawa bezpieczeństwa i dostępności mieszkańców do infrastruktury rekreacyjnej	2015 - 2020		160 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Budowa świetlicy w msc. Rywałdzik	Poprawa atrakcyjności zamieszkania oraz tworzenie infrastruktury kultury dla	2015 - 2018		800 000,00	Budżet Gminy Środki UE

	mieszkańców				Inne środki zewnętrzne
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków		Poprawa atrakcyjności zamieszkania oraz ochrona środowiska przyrodniczego	zadanie ciągłe	b.d.	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Zmniejszenie zużycia energii przeznaczonej na oświetlenie w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej – zakup i montaż nowej infrastruktury oświetleniowej z uwzględnieniem rozwiązań energooszczędnych		Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, zastosowanie rozwiązań energooszczędnych	2015-2020	1 656 250,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Działania pomagające zakładać plantacje roślin energetycznych w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej – organizacja szkoleń i doradztwa mieszkańcom Gminy w zakresie pozyskiwania dofinansowania do zakładania plantacji roślin energetycznych		Promowanie wśród mieszkańców rolnictwa ekologicznego	2015-2020	69 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Promowanie stosowania lepszej jakości paliw oraz paliw niskoemisyjnych w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej – działania promocyjne skierowane do mieszkańców w zakresie zastosowania lepszej jakości paliw oraz paliw niskoemisyjnych w instalacjach c.o.		Wzrost świadomości o potrzebie zastosowania rozwiązań energooszczędnych	2015-2020	234 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Poprawa jakości taboru gminnego w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej - zakup energooszczędnych pojazdów i maszyn komunalnych, autobusów itp.		Wzrost świadomości o potrzebie zastosowania rozwiązań energooszczędnych	2015-2020	1 000 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Zwiększenie alternatywnych form transportu publicznego w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej – działania informacyjno-promocyjne skierowane do podmiotów świadczących transport publiczny na terenie Gminy w zakresie zmiany form transportu		Wzrost świadomości o potrzebie zastosowania rozwiązań energooszczędnych	2015-2020	250 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Optimalizacja systemów organizacji ruchu w ramach		Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	2015-2020	125 000,00	Budżet Gminy

<p>Planu Gospodarki Niskoemisyjnej – wdrożenie oprogramowania do ewidencji dróg wraz z przeglądem dróg – wykonanie przeglądu 5-letniego dróg gminnych i opracowanie mapy sieci dróg gminnych wraz z jej wdrożeniem</p>				<p>Środki UE Inne środki zewnętrzne</p>
<p>Edukacja i promocja – prowadzenie działań zmieniających świadomość i wiedzę lokalnych mieszkańców, przedsiębiorców, i podmiotów korzystających z lokalnych zasobów naturalnych w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej – organizacja akcji społecznych itp.</p>	<p>Promocja i informacja dla mieszkańców, inwestorów i turystów</p>	<p>2015-2020</p>	<p>78 125,00</p>	<p>Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne</p>
<p>Gospodarka wodno-ściekowa</p>	<p>Poprawa atrakcyjności zamieszkania oraz ochrona środowiska przyrodniczego</p>	<p>2015-2020</p>	<p>1 000 000,00</p>	<p>Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne</p>